

TEŞKİLAT-I MAHSUSA'NIN FAALİYETLERİ VE FİNANSAL KAYNAKLARI*

THE ACTIVITIES AND FINANCIAL RESOURCES OF THE TEŞKİLAT-I MAHSUSA

Gamze TOSUN¹

Remzi TUNTAŞ²

Öz

Teşkilat-ı Mahsusa, Osmanlı Devleti'nin istihbarat faaliyetlerinde önemli bir rol oynamış ve özellikle I. Dünya Savaşı'nda askeri ve ekonomik stratejilere büyük katkılarda bulunmuştur. Teşkilat, sadece askeri istihbarat toplamakla kalmamış, aynı zamanda Osmanlı Devleti'nin ekonomik kaynaklarını koruma ve yönetme konusunda da kritik faaliyetlerde bulunmuştur. Devlet arşivinden elde edilen bazı belgeler, Teşkilat-ı Mahsusa'nın mali ihtiyaçlarını karşılamak için Edirne ve Erzurum valiliklerinden destek talep edildiğini ve savaşın ilerleyen dönemlerinde finansman kaynaklarının Müdafaa-i Milliye gibi daha geniş ölçekli savunma mekanizmalarına yönlendirildiğini göstermektedir. Bu durum, Osmanlı Devleti'nin savaş ekonomisindeki zorluklarını ve kaynak yönetimi stratejilerini ortaya koymaktadır. Askeri alanda teşkilat, düşman hatlarına sızma, karşı casusluk faaliyetleri ve özel birliklerin kurulumu gibi stratejik operasyonlar yürütmüştür. Ayrıca, Osmanlı ordusunun başarısızlıklarını telafi etmeye yönelik istihbarat raporları hazırlayarak devletin savunma kapasitesini arttırmıştır. Sonuç olarak, Teşkilat-ı Mahsusa, Osmanlı Devleti'nin istihbarat yapılanmasında önemli bir yenilik getirmiş hem savaş süresince hem de sonrasında devletin istihbarat anlayışına yön veren bir model olmuştur.

Anahtar Kelimeler : İstihbarat, Osmanlı İstihbaratı, Teşkilat-ı Mahsusa, Teşkilat-ı Mahsusa'nın Ekonomik Yapısı, Teşkilat-ı Mahsusa'nın Askeri Yapısı.

Abstract

The Teşkilat-ı Mahsusa played an important role in the intelligence activities of the Ottoman Empire and made significant contributions to military and economic strategies, especially during World War I. The organization not only collected military intelligence, but also carried out critical activities in protecting and managing the economic resources of the Ottoman Empire. Some documents obtained from the state archives show that support was requested from the governorships of Edirne and Erzurum to meet the financial needs of the Teşkilat-ı Mahsusa, and that in the later periods of the war, financial resources were directed to larger-scale defense mechanisms such as the National Defense. This situation reveals the difficulties of the Ottoman Empire in the war economy and its resource management strategies. In the military field, the organization conducted strategic operations such as

* Bu makale Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Prof. Dr. Remzi TUNTAŞ danışmanlığında yazılan “Osmanlı Devleti’nde İstihbarat Teşkilatının Ekonomik ve Askeri Gelişimi: Teşkilat-ı Mahsusa Örneği” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Yüksek Lisans öğrencisi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, gamzeetosunn@gmail.com, 0009-0001-6858-5864

² Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, rtuntas@yyu.edu.tr, 0000-0001-7973-2412

infiltration of enemy lines, counter-espionage activities and the establishment of special units. In addition, it increased the defense capacity of the state by preparing intelligence reports to compensate for the failures of the Ottoman army. As a result, the Teşkilat-ı Mahsusa brought an important innovation to the intelligence structure of the Ottoman State and became a model that guided the state's understanding of intelligence both during and after the war.

Key Words : *Intelligence, Ottoman Intelligence, Teşkilat-ı Mahsusa, The Economic Structure of Teşkilat-ı Mahsusa, The Military Structure of Teşkilat-ı Mahsusa.*

Yöntem

Bu makale, nitel araştırma yöntemlerine dayanmaktadır. Araştırmada öncelikle Osmanlı Devleti'nin istihbarat teşkilatlarıyla ilgili dönemin ekonomik belgeleri, arşiv kaynakları ve Osmanlı tarihine dair mevcut akademik çalışmalar incelenmiştir. Ayrıca Teşkilat-ı Mahsusa'nın faaliyetlerine dair günümüze kadar yapılmış olan tarihsel araştırmalar ve belgeler detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Bu sayede Teşkilat-ı Mahsusa'nın ekonomik gelişime katkıları ve finansal kaynakları tarihsel bağlamda ele alınmıştır. Literatür taraması ve arşiv araştırmalarının birleştirilmesi bu çalışmanın temel araştırma yöntemini oluşturmuştur.

GİRİŞ

Osmanlı Devleti, 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarında büyük siyasi, askeri ve ekonomik meydan okumalarla karşı karşıya kalmıştır. Sanayi Devrimi'nin Avrupa'da yarattığı ekonomik büyüme ve sömürgecilik faaliyetleri, Osmanlı topraklarını siyasi olduğu kadar ekonomik açıdan da tehdit etmiştir. Devletin giderek artan dış borç yükü, Düyun-u Umumiye'nin kurulmasıyla mali bağımsızlığın büyük ölçüde kaybedilmesi ve savaş ekonomisinin getirdiği zorluklar, Osmanlı yöneticilerini yeni stratejiler geliştirmeye zorlamıştır. Bu bağlamda, 1913 yılında resmen kurulan Teşkilat-ı Mahsusa, yalnızca bir istihbarat ve askeri operasyon birimi olarak değil, aynı zamanda ekonomik çıkarları korumaya yönelik bir yapı olarak da faaliyet göstermiştir.

Teşkilat-ı Mahsusa, Osmanlı Devleti'nin güvenliğini sağlamak ve düşman güçlerle mücadele etmek amacıyla kurulmuş olsa da, ekonomik alanlarda da önemli roller üstlenmiştir. Bu teşkilat, savaş döneminde stratejik ekonomik operasyonlar düzenlemiş, finansman sağlama konusunda alternatif yöntemler geliştirmiş ve Osmanlı'nın ekonomik çıkarlarını gözeterek çeşitli ticari ve sanayi faaliyetlerinde bulunmuştur. Özellikle savaş yıllarında, petrol, madenler, tarım ürünleri ve diğer stratejik kaynakların kontrolü konusunda yürütülen istihbarat faaliyetleri, devletin ekonomik sürdürülebilirliğini sağlama açısından kritik bir öneme sahip olmuştur. Ayrıca, Osmanlı topraklarındaki yeraltı ve yerüstü zenginliklerinin yabancı güçlerin kontrolüne geçmesini engellemek amacıyla ekonomik istihbarat çalışmaları yürütmüştür.

Teşkilat-ı Mahsusa'nın ekonomik faaliyetleri, yalnızca Osmanlı sınırları içinde değil, aynı zamanda dış operasyonlarla da bağlantılıdır. Balkanlar, Kafkasya, Orta Doğu ve Kuzey Afrika gibi

stratejik bölgelerde, yerel halklarla ekonomik iş birlikleri kurarak Osmanlı'nın etkisini arttırmaya çalışmış, bu bölgelerdeki ekonomik dinamikleri Osmanlı lehine yönlendirmeye gayret etmiştir. Ayrıca, teşkilat tarafından yürütülen propaganda faaliyetleri de ekonomik bir boyut taşımış; halkı ekonomik fedakârlıklara teşvik etmek, yerli üretimi desteklemek ve dış ekonomik baskılara karşı bir direnç oluşturmak amacıyla çeşitli girişimlerde bulunulmuştur.

Bu makale, Teşkilat-ı Mahsusa'yı hem askeri hem de ekonomik yönleriyle daha geniş bir çerçevede analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu makale, nitel araştırma yöntemlerine dayanmaktadır. Çalışmada, Osmanlı Devleti'nin istihbarat teşkilatlarıyla ilgili askeri ve ekonomik belgeler, arşiv kaynakları ve akademik çalışmalar incelenecektir. Ayrıca, Teşkilat-ı Mahsusa'nın faaliyetlerine dair tarihsel araştırmalar ve belgeler detaylı bir şekilde analiz edilerek, teşkilatın ekonomik ve askeri gelişime katkıları tarihsel bağlamda ele alınacaktır. Ayrıca devlet arşivinden Teşkilat-ı Mahsusa ile ilgili belgeler analiz edilecektir. Literatür taraması ve arşiv araştırmalarının birleştirilmesi, çalışmanın temel araştırma yöntemini oluşturacaktır.

OSMANLI DEVLETİ'NDE İSTİHBARAT TEŞKİLATLARININ TARİHSEL GELİŞİMİ

1.1 İstihbarat Tanımı

İstihbarat, tarih boyunca devletlerin güvenliğini sağlamak, stratejik hedeflerini gerçekleştirmek ve tehditlere karşı korunmak için önemli bir araç olmuştur. Osmanlı Devleti'nde de istihbarat faaliyetleri, özellikle savaş dönemlerinde, toplumsal düzenin korunması, yeni fetihlerin gerçekleştirilmesi ve yönetimin sürekliliğinin sağlanması açısından kritik bir rol oynamıştır. Osmanlı'nın istihbarat teşkilatları, Balkanlar, Orta Doğu ve Avrupa gibi stratejik bölgelerde güçlü bir bilgi toplama ağı kurmuş, casuslar, tüccarlar, gezginler ve diplomatik temsilciler aracılığıyla istihbarat edinmiştir. Sultan II. Abdülhamid döneminde Yıldız İstihbarat Teşkilatı kurulmuş, devletin iç ve dış güvenliğini sağlamak amacıyla kapsamlı bir istihbarat ağı oluşturulmuştur (Darıcı ve Gökçen, 2023). İstihbaratın etkinliği; doğruluk, hız, gizlilik, koordinasyon ve uzmanlaşmış personel kullanımı gibi unsurlara bağlıdır. Yanlış bilgi, stratejik hatalara yol açabileceğinden, doğru ve zamanında istihbarat sağlanması hayati öneme sahiptir. Ayrıca, modern teknolojilerin istihbarat süreçlerine etkisi ve istihbaratın taktik, operasyonel ve stratejik düzeylerde nasıl kullanıldığı da analiz edilmesi gereken önemli konular arasındadır (Güneş, 2013).

1.1.1 Tarihsel Gelişimi

İstihbarat, tarih boyunca devletlerin güvenliği ve stratejik hedefleri için önemli bir araç olmuştur. Hitit tabletlerinde casusluk terimine rastlanması ve II. Ramses döneminde Mısırlıların istihbarat yöntemlerinin övülmesi, bu faaliyetlerin antik çağlardan itibaren stratejik önem taşıdığını göstermektedir. Çinli stratejist Sun Tzu, istihbaratın savaş stratejilerindeki kritik rolünü vurgulamıştır (Özkan, 2003).

Modern çağda istihbaratın kurumsallaşması hız kazanmış, I. ve II. Dünya Savaşları ile Soğuk Savaş döneminde stratejik önemi artmıştır. Günümüzde CIA, MİT, BND, MOSSAD gibi istihbarat teşkilatları, ulusal güvenlik ve dış politika kararlarını destekleyen kritik kurumlar haline gelmiştir (Küçükbaş, 2015).

Türk tarihinde istihbarat faaliyetleri, devletin güvenliği ve sürekliliğini sağlamak amacıyla farklı yöntemlerle sürdürülmüştür.

Orta Asya'da Türkler, Çin'in casuslarına "çaşıt" (veya "çaşut") adını vermiş, ilerleyen dönemlerde bu terim "körüg" kelimesiyle değişmiştir. *Dede Korkut* destanında da casusluk kavramına yer verilmiştir. Türk istihbarat faaliyetleri hem dini hem de siyasi nitelikler taşımaktaydı. Dini casuslar, özellikle Çin tarafından eğitilen rahipler olup, Türkleri kendi inançlarından uzaklaştırarak asimile etmeye çalışmıştır. Bu casuslar, gezgin kılığında toplum içine girip bilgi toplayarak bunları "seyahatname" olarak hükümdarlarına iletmışlerdir. Çinli gezgin Chang-Chien de bu tür casuslardan biri olarak bilinmektedir. Siyasi casusluk faaliyetleri ise devletlerarası mücadelede stratejik bir araç haline gelmiştir. Göktürkler, Türgişler, Kırgızlar ve Dokuz-Oğuzlarla mücadelelerinde "körüg" adı verilen habercileri kullanmıştır. Çin casusları ise Göktürk Devleti'nin parçalanmasında ve Uygur Devleti içinde kargaşa çıkarmakta önemli rol oynamıştır (Yüksel ve Darıcı, 2018).

Avrupa'ya kadar yayılan Türkler de casusluk faaliyetleriyle karşılaşmıştır. Papalık ve Bizans, gezgin ve elçi kılığındaki casusları Türk topraklarına göndererek askeri, siyasi ve toplumsal yapı hakkında istihbarat toplamıştır. Özellikle XI. yüzyıldan itibaren Bizans, İslam dünyasını tehdit olarak görerek casuslarını İran'a kadar yönlendirmiştir.

1.1.1.1 Osmanlılarda İstihbarat Faaliyetleri

İstihbarat, tarih boyunca devletlerin güvenliği ve sürekliliği için hayati bir unsur olmuştur. Hunlar, Göktürkler, Uygurlar, Selçuklular ve Osmanlılar gibi büyük Türk devletleri, iç ve dış tehditlere karşı istihbarat faaliyetlerini aktif şekilde yürütmüştür. Osmanlı Devleti'nde istihbarat faaliyetleri, kurumsallaşmadan önce farklı yöntemlerle yürütülmüş ve özellikle Balkanların fethi gibi kritik süreçlerde büyük önem kazanmıştır.

Osmanlı'da istihbarat faaliyetlerinin temel kaynağı casusluktu. Esirlerden alınan bilgiler ("diller"), Osmanlı'nın askeri istihbarat stratejilerinde önemli rol oynamıştır. Ayrıca martolos ve voynuk gibi paramiliter unsurlar, merkezi yönetimin istihbarat ihtiyaçlarını karşılamıştır. Tüccarlar, gezginler, büyükelçiler ve tercümanlar da resmi veya gayri resmi olarak dış istihbarat için kullanılmıştır. Osmanlı'da modern anlamda ilk istihbarat teşkilatı, Sultan II. Abdülhamid tarafından 1880 yılında kurulmuştur. Padişah, suikast ve darbe girişimlerine karşı Yıldız İstihbarat Teşkilatı'nı oluşturmuş ve bu yapı, Osmanlı genelinde güçlü bir istihbarat ağına dönüşmüştür. Ancak teşkilat, uluslararası tepkilere maruz kalmış ve II. Meşrutiyet'in ilanı ile birlikte dağıtılarak Emniyet-i Umumiye'ye devredilmiştir (Güneş, 2013).

Dillerin Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Rolü: Osmanlı İmparatorluğu, çok kültürlü yapısı ve geniş topraklarıyla, dilleri hem birleştirici hem de ayrıştırıcı bir unsur olarak önemli bir işlev üstlenmiştir.

Dil Çeşitliliği: Osmanlı'da Türkçe, resmi dil olarak kullanılırken, Arapça dini ve Farsça ise edebi dil olarak öne çıkmıştır. Bunun yanı sıra, Rumca, Ermenice ve Ladino gibi yerel halkların dilleri de konuşulmuş ve toplum içinde etkili bir şekilde kullanılmıştır.

İletişimde Rolü: Diplomatik yazışmalar, ticaret anlaşmaları ve istihbarat toplama gibi alanlarda, farklı dillerin bilinmesi kritik bir önem taşımıştır. Özellikle devletlerarası ilişkilerde, çok dillilik önemli bir avantaj sağlamıştır.

Casusluk ve Diplomasi: Çevirmenler ve tercümanlar (dragomanlar), yabancı ülkelerle ilişkilerde kilit bir rol oynamış ve Osmanlı'nın dış politikada etkinliğini artırmıştır. Bu kişiler, dil bilgisi ve kültürel anlayışlarıyla, Osmanlı'nın diplomatik faaliyetlerinde hayati bir unsur olmuştur.

Tüccarlar, Gezgınler, Ulaklar ve Elçiler: Osmanlı'da Bilgi ve Diplomasi: Tüccarlar ve gezginler, Osmanlı İmparatorluğu'nda bilgi ve kültür alışverişinin önemli araçlarıydı. İpek Yolu ve Baharat Yolu gibi ticaret rotalarında hareket eden tüccarlar, ekonomik bilgilerin yanı sıra siyasi ve askeri bilgileri de taşıyarak geniş bir ağ kurmuşlardır. Seyyahlar, özellikle İbn Battuta ve Evliya Çelebi, Osmanlı toprakları içindeki ve dışındaki sosyal, kültürel ve ekonomik yapılar hakkında bilgi toplayarak bu süreçlere katkı sağlamışlardır. Ayrıca bazı tüccarlar, ticaret kisvesi altında istihbarat toplama faaliyetleri de yürütmüşlerdir. Ulaklar ve elçiler, Osmanlı Devleti'nde diplomasi ve haberleşme alanında kritik roller üstlenmişlerdir. Ulaklar, devletin haberleşme ağında güvenli ve hızlı bilgi aktarımını sağlamakla sorumluydular. Elçiler ise, diğer devletlerle politik ilişkiler kurarak anlaşmalar yapmış ve propaganda faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Elçilik binaları, genellikle bilgi toplama merkezleri olarak kullanılmış ve elçilerin getirdiği raporlar, devletin uluslararası politikalarını şekillendirmiştir.

1.1.1.1.1 Osmanlı İmparatorluğu'nda İstihbarat Stratejileri

Osmanlı İmparatorluğu'nda istihbarat stratejileri, devletin güvenliğini sağlamak, düşman hareketlerini izlemek ve diplomatik avantaj elde etmek amacıyla hayati bir öneme sahipti. Bu stratejiler, hem askeri hem de diplomatik alanda güçlü bir ağı kurulmasını sağlamıştır.

Temel Yöntemler ve Uygulamalar:

Casusluk Faaliyetleri: Osmanlı, düşmanlarının stratejilerini ve hareketlerini önceden öğrenmek için casusları etkin bir şekilde kullanmıştır. Sınır bölgelerinde ve stratejik noktalarda casuslar görev almış, elde ettikleri bilgileri merkeze iletmışlerdir. Bu casuslar, çoğu zaman yerel halk arasından veya ticaret yollarında görev yapan kişilerden seçilmiştir.

Martoloslar ve Voynuklar: Özellikle dağlık alanlarda ve sınır bölgelerinde görev yapan martoloslar (silahlı gönüllüler) ve voynuklar (askeri hizmetteki kişiler), hem askeri hem de istihbarat

faaliyetlerine katılmıştır. Martoloslar, çeşitli seferlerde ve askeri görevlerde yer alırken, voynuklar önemli geçitleri koruma, kale muhafızlığı yapma gibi stratejik görevler üstlenmişlerdir.

Diplomatik İstihbarat: Elçiler ve ulaklar, Osmanlı'nın diplomatik ilişkilerinde önemli bir yer tutmuştur. Elçiler, yabancı devletlerin politikalarını izleyerek, anlaşmalar yapmış ve Osmanlı lehine bilgi edinmişlerdir. Ulaklar ise, devlet içindeki ve dışındaki hızlı bilgi akışını sağlamış, yol güvenliğini sağlayarak bilgilerin doğru ve güvenli bir şekilde aktarılmasını temin etmiştir.

Tüccar ve Gezginler: Osmanlı'da tüccarlar, ticaret yollarında ve seferlerde edindikleri bilgileri hükümete iletmışlerdir. Bazı tüccarlar, ticaret kisvesi altında casusluk yapmış, bu sayede düşman hareketleri ve stratejileri hakkında değerli bilgiler sağlamışlardır. Gezginler ve seyyahlar da Osmanlı'nın dışındaki sosyal, kültürel ve ekonomik yapıları hakkında önemli bilgiler toplamışlardır.

Bu stratejiler, Osmanlı İmparatorluğu'nun hem iç hem de dış tehditlere karşı proaktif bir yaklaşım sergileyerek, savaşlar ve diplomatik ilişkilerde avantaj kazanmasını sağlamıştır.

TEŞKİLAT-I MAHSUSA'NIN KURULUŞU VE AMACI

Kuruluşu: Teşkilat-ı Mahsusa (Özel Teşkilat), Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde, özellikle I. Dünya Savaşı sırasında, istihbarat ve casusluk faaliyetlerini organize etmek amacıyla kurulan gizli bir teşkilattır. 1913 yılında, Osmanlı hükümetinin iç ve dış tehditlere karşı daha etkili bir istihbarat ağı oluşturma ihtiyacı doğrultusunda, Enver Paşa'nın liderliğinde kurulmuştur. Teşkilat, Osmanlı'nın askeri ve diplomatik stratejilerine katkıda bulunmayı hedeflemiştir (Yiğit, 2015). Teşkilat-ı Mahsusa, Osmanlı İmparatorluğu'nda 1913 yılında, özellikle Ortadoğu'daki ayrılıkçı hareketlere karşı mücadele etmek amacıyla İttihat ve Terakki tarafından kurulmuştur. Sultan Mehmet Reşat'ın fermanıyla resmiyet kazanan bu teşkilat, Batı emperyalizmine ve Arap ayrımcılığına karşı bir istihbarat ağı oluşturmaya hedeflemiştir. Başlangıçta küçük bir organizasyon olan Teşkilat-ı Mahsusa, zamanla merkezi bir yapıya dönüşmüş ve Enver Paşa'nın liderliğinde genişlemiştir. Enver Paşa Harbiye Nazırı olduktan sonra teşkilat, savaşta etkin bir rol oynamış ve 30.000 üyeye ulaşmıştır. Bu dönemde, Osmanlı İmparatorluğu'nun düşmanlarıyla mücadelede istihbarat toplama, casusluk, sabotaj ve propaganda faaliyetleri yürütülmüştür. Birinci Dünya Savaşı sırasında, Teşkilat-ı Mahsusa'nın faaliyetleri artmış; özellikle Rusya, İngiltere ve Fransa'ya karşı çeşitli operasyonlar gerçekleştirilmiştir. Teşkilat, Kuzey Afrika ve Mısır gibi bölgelerde direniş hareketlerini desteklemiş, Rusya'daki Müslümanları ayaklandırmaya çalışmış ve sabotajlar düzenlemiştir. Ayrıca, Osmanlı'nın müttefiki Almanya ile birlikte stratejik planlar yapmıştır. Ancak, Osmanlı'nın savaşı kaybetmesinin ardından, 1918'de Mondros Mütarekesi ile birlikte Teşkilat-ı Mahsusa'nın faaliyetleri sona ermiş ve teşkilat ortadan kalkmıştır (Turan, 2010).

Amaçları:

İstihbarat Toplamak: Teşkilat-ı Mahsusa'nın en önemli amacı, Osmanlı İmparatorluğu'nun dışındaki ülkelerdeki askeri, siyasi ve ekonomik durumu takip ederek, Osmanlı hükümetine istihbarat

sağlamaktı. Bu istihbaratlar, savaş sırasında önemli bir yer tutmuş ve düşman hareketleri hakkında erken uyarılar alınmasına olanak tanımıştır.

Casusluk Faaliyetleri: Osmanlı, özellikle I. Dünya Savaşı sırasında çeşitli cephelerdeki düşman devletlerinden bilgi toplamak amacıyla casusluk faaliyetlerini yoğunlaştırmıştı. Teşkilat-ı Mahsusa, casusların yerleştirildiği ve çeşitli görevlerin verildiği bir ağ oluşturmuştur. Ayrıca, çeşitli devletlerin iç işlerine müdahale ederek, kendi çıkarlarını savunmak için bu casusluk faaliyetlerini kullanmıştır.

Milli Direnişi Desteklemek: Teşkilat-ı Mahsusa, Osmanlı İmparatorluğu'nun düşmanlarının bulunduğu bölgelerde, özellikle Arap dünyasında ve Kafkasya'da, milli direniş hareketlerini desteklemek amacıyla çeşitli faaliyetlerde bulunmuştur. Bu direniş hareketlerine finansal ve askeri destek sağlanmış, Osmanlı'nın çıkarları doğrultusunda bu bölgedeki halklarla iş birliği yapılmıştır.

Psikolojik Harp ve Propaganda: Teşkilat, Osmanlı'nın dış dünyadaki itibarını arttırmak, düşmanlarının moralini bozmak ve karşı devrimci hareketleri engellemek için psikolojik harp stratejileri kullanmıştır. Bu bağlamda, çeşitli propagandalar yaparak düşman devletlerin içindeki muhalefetleri kışkırtmaya çalışmıştır.

Gizli Operasyonlar: Teşkilat-ı Mahsusa, sadece istihbarat toplamakla kalmamış, aynı zamanda Osmanlı'nın çıkarlarını korumak amacıyla çeşitli gizli operasyonlar da yürütmüştür. Bu operasyonlar, özellikle düşman cephelerinde yapılan sabotajlar ve casusluk faaliyetlerini kapsamaktadır.

Sonuç olarak, Teşkilat-ı Mahsusa, Osmanlı İmparatorluğu'nun savaş sırasında dış tehditlere karşı daha güçlü bir pozisyon almasına yardımcı olmuş ve önemli askeri-stratejik görevler üstlenmiştir. 1918'de Osmanlı'nın savaşı kaybetmesinin ardından, bu teşkilatın varlığı sona ermiştir (Hiçyılmaz, 1996).

1.1. Teşkilat-ı Mahsusa'nın Ekonomik Gelişimi Ve Kaynakları

Teşkilat-ı Mahsusa, Osmanlı İmparatorluğu'nun askeri ve istihbarat faaliyetlerini yürüten önemli bir teşkilat olarak ekonomik anlamda da özel bir yapıya sahipti. Ekonomik gelişimi ve kaynakları hem devletin iç ekonomik yapısından hem de teşkilatın faaliyet gösterdiği dış alanlardan sağlanan desteklerle şekillendi (Güneş,2013).

Devlet Kaynakları ve Finansman: Teşkilat-ı Mahsusa, İttihat ve Terakki hükümetinin desteklediği bir organizasyondur ve faaliyetleri için devletin çeşitli kaynakları kullanılmıştır. Enver Paşa'nın Harbiye Nazırlığı döneminde, teşkilatın büyümesi ve etkinliğini arttırması için devlet bütçesinden fonlar ayrılmıştır. Bu fonlar, teşkilatın operasyonel ihtiyaçlarını karşılamak, ajanlar ve casuslar için maaşlar ödemek ve gerekli askeri malzemeleri temin etmek amacıyla kullanılmıştır. Ayrıca, Osmanlı'daki vergi gelirlerinden belirli bir kısmı, özellikle savaş sırasında Teşkilat-ı Mahsusa'nın faaliyetlerine ayrılmış olabilir (Bilgin, 2017).

Yabancı Desteği ve Almanya ile İttifak: Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı İmparatorluğu'nun Almanya ile müttefik olması, Teşkilat-ı Mahsusa için ekonomik anlamda önemli bir kaynağa dönüştü. Almanya, Osmanlı'nın askeri operasyonlarını desteklemek amacıyla maddi ve lojistik yardımda bulunmuş, bu da Teşkilat-ı Mahsusa'nın faaliyetlerini finanse etmeye yardımcı olmuştur. Almanya, özellikle Trablusgarp ve Mısır gibi bölgelerde Teşkilat-ı Mahsusa'nın organize ettiği direniş hareketlerine mali kaynak sağlamıştır (Aygördü, 2023).

Gizli Ekonomik Faaliyetler ve Yerel Kaynaklar: Teşkilat-ı Mahsusa, sadece devlet bütçesinden değil, aynı zamanda yerel ekonomilerden de kaynak sağlamıştır. Örneğin, Osmanlı'nın farklı bölgelerinde teşkilatın yürüttüğü askeri operasyonlar, yerel halkın katkıları ve halktan zorla temin edilen malzemelerle desteklenmiştir. Bu malzemeler arasında yiyecek, giyecek, cephane, tıbbi malzeme ve lojistik destek yer almıştır. Ayrıca, Osmanlı topraklarında bulunan bazı zengin yer altı kaynakları (örneğin madenler) ve stratejik olarak önemli bölgelerdeki ticaret, teşkilatın ekonomik kaynaklarını arttırmıştır.

Ticaret: Teşkilat-ı Mahsusa, Osmanlı topraklarındaki stratejik bölgelerde ticaretle de ilgilenmiştir. Özellikle Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da, savaş koşullarında silah ve cephane temin etmek amacıyla ticaret faaliyetleri gerçekleştirilmiş olabilir. Almanya ve Osmanlı'nın çıkarlarını desteklemek için bu tür ekonomik faaliyetler teşkilat tarafından organize edilmiştir. Trablusgarp ve Bingazi gibi bölgelerdeki direniş hareketleri, büyük ölçüde teşkilatın lojistik ve finansal desteğiyle yürütülmüştür.

Propaganda ve Medya Faaliyetleri: Teşkilat-ı Mahsusa, yalnızca askeri ve istihbarat operasyonları değil, aynı zamanda propaganda faaliyetleri için de maddi kaynaklar ayırmıştır. Özellikle savaş sırasında, düşman ülkelerdeki azınlıkları ayaklandırmak ve Osmanlı lehine algı oluşturmak amacıyla medyada yer alan yayınlar ve afişler teşkilat tarafından desteklenmiştir. Bu tür medya faaliyetlerinin finanse edilmesi, teşkilatın kaynaklarının etkin bir şekilde kullanıldığını gösterir.

Sonuç olarak, Teşkilat-ı Mahsusa'nın ekonomik gelişimi, Osmanlı İmparatorluğu'nun geniş sınırlarında farklı kaynaklardan elde edilen finansal desteklerle şekillenmiştir. Bu kaynaklar devlet bütçesinden, Almanya'nın desteğinden, yerel ekonomilerden ve gizli ticaret faaliyetlerinden oluşan bir karışım olarak teşkilatın operasyonel gücünü ve etkisini sürdürmesini sağlamıştır.

1.2. Teşkilat-ı Mahsusa'nın Askeri Gelişimi Ve Operasyonları

Teşkilat-ı Mahsusa, Osmanlı İmparatorluğu'nun askeri istihbarat ve özel operasyonlar konusunda önemli bir rol üstlenmiş, özellikle Birinci Dünya Savaşı sırasında askeri gelişimi ve operasyonlarıyla dikkat çekmiştir. Teşkilat, başlangıçta askeri birimlerden bağımsız olarak faaliyet gösterse de, zamanla askeri stratejilerle iç içe geçmiş ve Osmanlı'nın savaş çabalarına katkıda bulunmuştur (Demirel, 2000).

Kuruluş ve İlk Askeri Yapı: Teşkilat-ı Mahsusa, başlangıçta sivil ve gizli istihbarat faaliyetleri yürüten bir organizasyon olarak kuruldu. Ancak, özellikle 1913'te Enver Paşa'nın Harbiye Nazırı

olmasıyla birlikte teşkilat, daha fazla askeri yönelim kazanarak resmi bir yapıya dönüştü. Teşkilat-1 Mahsusa'nın amacı, yalnızca bilgi toplamak değil, aynı zamanda aktif olarak askeri operasyonlar düzenlemektir.

Birinci Dünya Savaşı'nda Askeri Rolü: Birinci Dünya Savaşı sırasında Teşkilat-1 Mahsusa'nın askeri rolü büyük ölçüde artmıştır. Osmanlı'nın savaşta en büyük müttefiki Almanya ile olan ilişkisi, teşkilatın daha kapsamlı askeri operasyonlar yürütmesine olanak sağlamıştır. Teşkilat-1 Mahsusa, doğrudan savaş alanlarında yer almakla kalmamış, aynı zamanda çeşitli sabotaj ve propaganda operasyonları da gerçekleştirmiştir.

Gizli Operasyonlar ve Sabotajlar: Teşkilat-1 Mahsusa'nın en dikkat çeken askeri faaliyetlerinden biri, düşman bölgelerine yönelik gizli operasyonlar ve sabotajlardır.

Kuzey Afrika'daki Operasyonlar: Teşkilat-1 Mahsusa'nın en önemli askeri operasyonlarından biri, Kuzey Afrika'da, özellikle Trablusgarp ve Bingazi gibi bölgelerdeki direniş hareketlerini desteklemektir. Osmanlı, İtalya ile savaşa girdiğinde, Almanya'nın desteğiyle bölgedeki direnişçileri silahlandıran ve eğitim veren Teşkilat-1 Mahsusa, bölgedeki savaşın seyrini değiştirmeye çalıştı. Enver Paşa'nın liderliğinde, Teşkilat-1 Mahsusa, bu operasyonlarda lojistik destek sağlamak, silah ve cephane temin etmek ve yerel direnişçileri koordine etmek gibi önemli görevler üstlenmiştir. Trablusgarp ve Bingazi'de başarılı operasyonlar gerçekleştirilmiş, ancak Mondros Mütarekesi ile Osmanlı'nın savaşı kaybetmesi ve bölgeden çekilmesiyle bu direnişler son bulmuştur.

Mısır ve İngiltere'ye Karşı Savaş: Teşkilat-1 Mahsusa, Mısır'daki İngiliz egemenliğine karşı da askeri operasyonlar planlamıştır. Nuri Paşa komutasındaki güçlerle birlikte, Sunusi müfrezeleri kullanarak Mısır'a saldırılar düzenlenmesi hedeflenmiştir. Ancak İngilizlerin güçlü askeri teçhizatları karşısında bu operasyonlar başarısız olmuştur. Mısır'daki ayaklanmalar, yerel halkın çoğunluğunun İngilizlerle işbirliği yapması ve modern silahlar karşısında direnişin etkisiz kalması nedeniyle beklenen etkiyi yaratmamıştır.

Rusya'ya Yönelik Faaliyetler: Teşkilat-1 Mahsusa, **Rusya**'daki Türk ve Müslüman nüfusu isyana teşvik etmeye çalışmıştır. 1917'deki **Rusya Devrimi** sırasında, Osmanlı bu fırsattan yararlanarak, Rusya'daki Müslüman Türkleri ayaklandırmayı hedeflemiştir. Teşkilat-1 Mahsusa, Rusya'nın iç bölgelerine ajanlar göndererek bu tür faaliyetleri organize etmiştir. Ayrıca, Rusya'daki azınlıkların, özellikle Ermenilerle işbirliği yapan Rus yönetimine karşı ayaklanmalar başlatılması için çalışmalar yapmıştır.

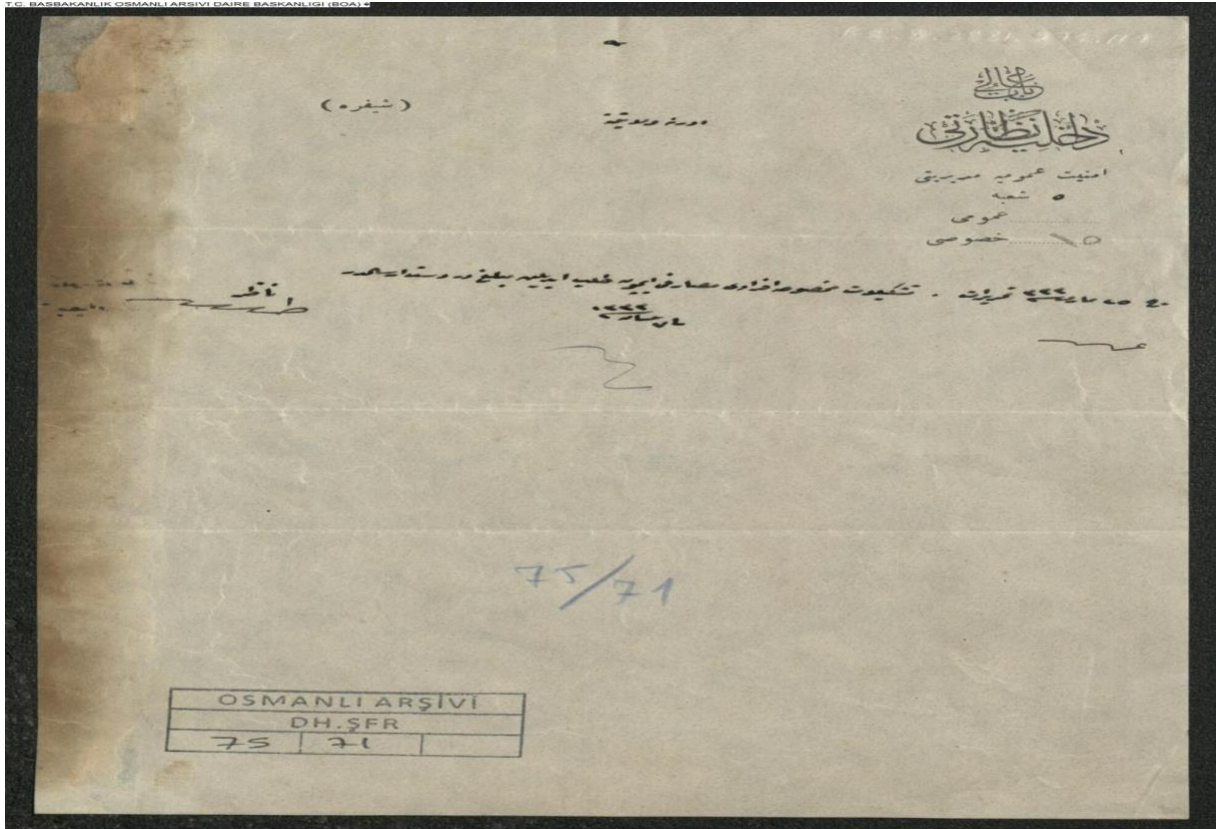
Pan-İslamizm ve Pan-Türkizm Temelli Operasyonlar: Teşkilat-1 Mahsusa, ideolojik olarak **Pan-İslamizm** ve **Pan-Türkizm** akımlarını savunmuş ve bu doğrultuda askeri operasyonlar düzenlemiştir. Osmanlı'nın hedefi, İslam dünyasında birliğin sağlanması ve Türklerin Osmanlı İmparatorluğu etrafında toplanmasıydı. Bu doğrultuda, Orta Doğu ve Asya'daki Türk ve Müslüman topluluklara yönelik çeşitli askeri, ideolojik ve istihbarat faaliyetleri yürütülmüştür.

Teşkilat-ı Mahsusa'nın Sonu: Teşkilat-ı Mahsusa, Birinci Dünya Savaşı'ndaki başarısızlıkların ardından, Osmanlı İmparatorluğu'nun sonuna doğru faaliyetlerini sona erdirmiştir. 1918'deki Mondros Mütarekesi ile birlikte, teşkilatın askeri faaliyetleri durdurulmuş ve resmen ortadan kalkmıştır. Bununla birlikte, teşkilatın operasyonel yapıları ve izlediği yöntemler, sonraki dönemdeki Türk istihbarat teşkilatlarına da örnek olmuştur. Teşkilat-ı Mahsusa'nın askeri gelişimi, başlangıçta sadece istihbarat faaliyetleri yürüten bir yapıdan, geniş çaplı askeri operasyonlar gerçekleştiren ve stratejik hedefler doğrultusunda genişleyen bir organizasyona dönüşmüştür. Birinci Dünya Savaşı'ndaki askeri başarıları ve başarısızlıkları, teşkilatın savaş stratejilerinin ve gizli operasyonlarının kapsamını göstermektedir. Teşkilat-ı Mahsusa, Osmanlı'nın son döneminde önemli askeri faaliyetlerde bulunmuş, ancak devletin savaşı kaybetmesiyle birlikte faaliyeti sonlanmıştır (Balcıoğlu, 1991).

OSMANLI ARŞİVİNDEN BELGELER

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde ve I. Dünya Savaşı süresince faaliyet gösteren Teşkilat-ı Mahsusa, istihbarat, propaganda ve askeri operasyonlar yürüten önemli bir gizli kuruluştur. Bu teşkilat, hem merkezden sağlanan mali kaynaklarla hem de yerel bölgelerden toplanan yardımlarla desteklenmekteydi. Belgeler, bu finansman sürecinin nasıl yönetildiğini ve bazı fonların neden yeniden düzenlendiğini gözler önüne sermektedir. Devlet arşivinde saklanan birkaç belge aşağıda açıklanacaktır.

Şekil 1: Teşkilat-ı Mahsusa Efradına Ait Masraflar İçin İstenilen Meblağın Gönderilmesine Dair Edirne Vilayeti'ne Çekilen Telgraf

DH.ŞFR.00075.00071.001

Bu belge, Teşkilat-ı Mahsusa'nın finansal düzenlemeleriyle ilgili resmi bir yazışma olup, Osmanlı Devleti'nin gizli operasyonları için Edirne'ye gönderilen ödenekleri kayıt altına almaktadır. Belgede Teşkilat-ı Mahsusa mensuplarına ait masrafların karşılanması için gerekli miktarın gönderilmesi hakkında Edirne Vilayeti'ne çekilmiş bir resmi yazışmadır.

Teşkilat-ı Mahsusa, Osmanlı Devleti'nin özellikle I. Dünya Savaşı döneminde istihbarat, propaganda ve özel operasyonlar yürütmek için kurduğu gizli bir örgüttü. Bu telgraf, örgütün faaliyetlerine yönelik finansman ihtiyacını belirten resmi bir haberleşme örneğidir. Belgenin Üst Kısmı:

- * "Hû" (هو): Allah'ın birliğini ifade eden bir semboldür.
- * Damga: Üzerinde "Osmanlı Devleti" yazan bir damga bulunmaktadır.
- * "Divan-ı Hümayun" (ديوان همايون): Padişahın en yüksek yönetim organı.
- * "Evrak Odası" (اوراق اوضه سی): Belgelerin saklandığı yer.
- * "Numara" (نمره): Belge numarası.

Belgenin Orta Kısmı (Transkripsiyon ile):

- * "Huzur-ı Âlî-i Cenâb-ı Mülûkâneye" : "Padişahın Yüce Huzuruna" anlamına gelir.
- * "Arzuhâl" (عرضحال): "Dilekçe" anlamına gelir.
- * "[Tarih]" : Tarih kısmı silinmiş veya okunamamaktadır.
- * "[İmza veya Mühür]" : Kişinin imza veya mührü bulunmaktadır.

Belgenin Alt Kısmı:

- * "Daire-i Umûmiye" (دائرة عمومیه): "Genel Daire" anlamına gelir.
- * "Şube" (شعبه): "Şube" anlamına gelir.
- * "Numara" (نمره): "Numara" anlamına gelir.
- * "Evrak" (اوراق): "Evrak" anlamına gelir.
- * "Tarih" (تاریخ): "Tarih" anlamına gelir.

Belgenin İçeriği Hakkında:

Bu belge bir kişi tarafından padişaha sunulan bir dilekçedir. Dilekçenin içeriği, üzerindeki yazıların tam olarak çözülmesiyle anlaşılabilir. Ancak belgenin üst kısmındaki "Huzur-ı Âlî-i Cenâb-ı Mülûkâneye Arzuhâl" ifadesi, bunun bir dilekçe olduğunu göstermektedir.

Telgrafın İçeriği ve Önemi:**1. Mali Raporlama ve Harcamaların Belgelendirilmesi:**

- Erzurum Valiliği, Teşkilat-ı Mahsusa'nın faaliyetleri için yapılan harcamaları raporlamak amacıyla bu telgrafi çekmiştir.
- Osmanlı bürokrasisinde, özellikle gizli örgütlerin finansmanı sıkı bir şekilde takip edilirdi.
- Harcamalar askeri lojistik, propaganda, istihbarat faaliyetleri veya yerel halkı örgütleme gibi çeşitli amaçlarla yapılmıştır.

2. Erzurum'un Stratejik Önemi:

- I. Dünya Savaşı sırasında Osmanlı'nın doğu cephesi Erzurum merkezliydi.
- Kafkas Cephesi'nde Ruslara karşı yürütülen operasyonlar, Teşkilat-ı Mahsusa'nın desteğini gerektiriyordu.
- Bölgedeki askeri ve istihbari faaliyetler için önemli miktarda fon harcanmıştır.

3. Telgrafın Şifreli Olma İhtimali:

- Finansal bilgilerin düşman unsurların eline geçmesini önlemek için şifreleme kullanılmıştır.
- Osmanlı bürokrasisinde önemli yazışmaların büyük bir kısmı **şifreli** yapılırdı.
- Eğer belge şifreli ise, içeriği çözmek için Osmanlı dönemine ait finansal kayıtları ve benzer şifreli belgeleri karşılaştırmak gerekebilir.

Bu telgraf, Teşkilat-ı Mahsusa'nın doğu cephesindeki faaliyetleri için yapılan harcamaların Erzurum Valiliği tarafından merkeze raporlanmasıyla ilgilidir. O dönemde Osmanlı Devleti'nin doğuda yürüttüğü askeri-istihbari operasyonlar, önemli miktarda finansal kaynak gerektiriyordu ve bu tür belgeler, devletin gizli operasyonlarının finansal yönetimini anlamak açısından çok değerlidir.

**Şekil 3: Teşkilat-ı Mahsusa'nın İhtiyaçları İçin Erzurum Valiliği'nce Para Talebi.
(Erzurum)**

T.C. BASBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA)

TELEGRAMME

تلفرافنامه

دولت علیہ عثمانیہ تلفراف اداره سی

ADMINISTRATION DES TELEGRAPHES DE L'EMPIRE OTTOMAN

L'Etat n'accepte aucune responsabilité à raison du service de la télégraphie

دولت تلفراف ممالکاتند جولای مسؤلیت قبول ایگز

[نمبر ۱۰۸]

Retransmission en Expédition		RECEPTION	
سوق نومروسی No d'expédition	کشیده ارلکان transmis à	مأمور امضای Signature de l'employé	مأمور امضای Signature de l'employé
۱۰	۱۰	۱۰	۱۰

De: _____ Pour: _____

N°: _____ Date: _____ H. _____ M. _____

Voie: _____ Indic. Eventuelles: _____

۱۹۰۵

۱۸۸۶

۱۸۸۷

۱۸۸۸

۱۸۸۹

۱۸۹۰

۱۸۹۱

۱۸۹۲

۱۸۹۳

۱۸۹۴

۱۸۹۵

۱۸۹۶

۱۸۹۷

۱۸۹۸

۱۸۹۹

۱۹۰۰

۱۹۰۱

۱۹۰۲

۱۹۰۳

۱۹۰۴

۱۹۰۵

۱۹۰۶

۱۹۰۷

۱۹۰۸

۱۹۰۹

۱۹۱۰

۱۹۱۱

۱۹۱۲

۱۹۱۳

۱۹۱۴

۱۹۱۵

۱۹۱۶

۱۹۱۷

۱۹۱۸

۱۹۱۹

۱۹۲۰

۱۹۲۱

۱۹۲۲

۱۹۲۳

۱۹۲۴

۱۹۲۵

۱۹۲۶

۱۹۲۷

۱۹۲۸

۱۹۲۹

۱۹۳۰

۱۹۳۱

۱۹۳۲

۱۹۳۳

۱۹۳۴

۱۹۳۵

۱۹۳۶

۱۹۳۷

۱۹۳۸

۱۹۳۹

۱۹۴۰

۱۹۴۱

۱۹۴۲

۱۹۴۳

۱۹۴۴

۱۹۴۵

۱۹۴۶

۱۹۴۷

۱۹۴۸

۱۹۴۹

۱۹۵۰

۱۹۵۱

۱۹۵۲

۱۹۵۳

۱۹۵۴

۱۹۵۵

۱۹۵۶

۱۹۵۷

۱۹۵۸

۱۹۵۹

۱۹۶۰

۱۹۶۱

۱۹۶۲

۱۹۶۳

۱۹۶۴

۱۹۶۵

۱۹۶۶

۱۹۶۷

۱۹۶۸

۱۹۶۹

۱۹۷۰

۱۹۷۱

۱۹۷۲

۱۹۷۳

۱۹۷۴

۱۹۷۵

۱۹۷۶

۱۹۷۷

۱۹۷۸

۱۹۷۹

۱۹۸۰

۱۹۸۱

۱۹۸۲

۱۹۸۳

۱۹۸۴

۱۹۸۵

۱۹۸۶

۱۹۸۷

۱۹۸۸

۱۹۸۹

۱۹۹۰

۱۹۹۱

۱۹۹۲

۱۹۹۳

۱۹۹۴

۱۹۹۵

۱۹۹۶

۱۹۹۷

۱۹۹۸

۱۹۹۹

۲۰۰۰

۲۰۰۱

۲۰۰۲

۲۰۰۳

۲۰۰۴

۲۰۰۵

۲۰۰۶

۲۰۰۷

۲۰۰۸

۲۰۰۹

۲۰۱۰

۲۰۱۱

۲۰۱۲

۲۰۱۳

۲۰۱۴

۲۰۱۵

۲۰۱۶

۲۰۱۷

۲۰۱۸

۲۰۱۹

۲۰۲۰

۲۰۲۱

۲۰۲۲

۲۰۲۳

۲۰۲۴

۲۰۲۵

۲۰۲۶

۲۰۲۷

۲۰۲۸

۲۰۲۹

۲۰۳۰

۲۰۳۱

۲۰۳۲

۲۰۳۳

۲۰۳۴

۲۰۳۵

۲۰۳۶

۲۰۳۷

۲۰۳۸

۲۰۳۹

۲۰۴۰

۲۰۴۱

۲۰۴۲

۲۰۴۳

۲۰۴۴

۲۰۴۵

۲۰۴۶

۲۰۴۷

۲۰۴۸

۲۰۴۹

۲۰۵۰

۲۰۵۱

۲۰۵۲

۲۰۵۳

۲۰۵۴

۲۰۵۵

۲۰۵۶

۲۰۵۷

۲۰۵۸

۲۰۵۹

۲۰۶۰

۲۰۶۱

۲۰۶۲

۲۰۶۳

۲۰۶۴

۲۰۶۵

۲۰۶۶

۲۰۶۷

۲۰۶۸

۲۰۶۹

۲۰۷۰

۲۰۷۱

۲۰۷۲

۲۰۷۳

۲۰۷۴

۲۰۷۵

۲۰۷۶

۲۰۷۷

۲۰۷۸

۲۰۷۹

۲۰۸۰

۲۰۸۱

۲۰۸۲

۲۰۸۳

۲۰۸۴

۲۰۸۵

۲۰۸۶

۲۰۸۷

۲۰۸۸

۲۰۸۹

۲۰۹۰

۲۰۹۱

۲۰۹۲

۲۰۹۳

۲۰۹۴

۲۰۹۵

۲۰۹۶

۲۰۹۷

۲۰۹۸

۲۰۹۹

۲۱۰۰

۲۱۰۱

۲۱۰۲

۲۱۰۳

۲۱۰۴

۲۱۰۵

۲۱۰۶

۲۱۰۷

۲۱۰۸

۲۱۰۹

۲۱۱۰

۲۱۱۱

۲۱۱۲

۲۱۱۳

۲۱۱۴

۲۱۱۵

۲۱۱۶

۲۱۱۷

۲۱۱۸

۲۱۱۹

۲۱۲۰

۲۱۲۱

۲۱۲۲

۲۱۲۳

۲۱۲۴

۲۱۲۵

۲۱۲۶

۲۱۲۷

۲۱۲۸

۲۱۲۹

۲۱۳۰

۲۱۳۱

۲۱۳۲

۲۱۳۳

۲۱۳۴

۲۱۳۵

۲۱۳۶

۲۱۳۷

۲۱۳۸

۲۱۳۹

۲۱۴۰

۲۱۴۱

۲۱۴۲

۲۱۴۳

۲۱۴۴

۲۱۴۵

۲۱۴۶

۲۱۴۷

۲۱۴۸

۲۱۴۹

۲۱۵۰

۲۱۵۱

۲۱۵۲

۲۱۵۳

۲۱۵۴

۲۱۵۵

۲۱۵۶

۲۱۵۷

۲۱۵۸

۲۱۵۹

۲۱۶۰

۲۱۶۱

۲۱۶۲

۲۱۶۳

۲۱۶۴

۲۱۶۵

۲۱۶۶

۲۱۶۷

۲۱۶۸

۲۱۶۹

۲۱۷۰

۲۱۷۱

۲۱۷۲

۲۱۷۳

۲۱۷۴

۲۱۷۵

۲۱۷۶

۲۱۷۷

۲۱۷۸

۲۱۷۹

۲۱۸۰

۲۱۸۱

۲۱۸۲

۲۱۸۳

۲۱۸۴

۲۱۸۵

۲۱۸۶

۲۱۸۷

۲۱۸۸

۲۱۸۹

۲۱۹۰

۲۱۹۱

۲۱۹۲

۲۱۹۳

۲۱۹۴

۲۱۹۵

۲۱۹۶

۲۱۹۷

۲۱۹۸

۲۱۹۹

۲۲۰۰

۲۲۰۱

۲۲۰۲

۲۲۰۳

۲۲۰۴

۲۲۰۵

۲۲۰۶

۲۲۰۷

۲۲۰۸

۲۲۰۹

۲۲۱۰

۲۲۱۱

۲۲۱۲

۲۲۱۳

۲۲۱۴

۲۲۱۵

۲۲۱۶

۲۲۱۷

۲۲۱۸

۲۲۱۹

۲۲۲۰

۲۲۲۱

۲۲۲۲

۲۲۲۳

۲۲۲۴

۲۲۲۵

۲۲۲۶

۲۲۲۷

۲۲۲۸

۲۲۲۹

۲۲۳۰

۲۲۳۱

۲۲۳۲

۲۲۳۳

۲۲۳۴

۲۲۳۵

۲۲۳۶

۲۲۳۷

۲۲۳۸

۲۲۳۹

۲۲۴۰

۲۲۴۱

۲۲۴۲

۲۲۴۳

۲۲۴۴

۲۲۴۵

۲۲۴۶

۲۲۴۷

۲۲۴۸

۲۲۴۹

۲۲۵۰

۲۲۵۱

۲۲۵۲

۲۲۵۳

۲۲۵۴

۲۲۵۵

۲۲۵۶

۲۲۵۷

۲۲۵۸

۲۲۵۹

۲۲۶۰

۲۲۶۱

۲۲۶۲

۲۲۶۳

۲۲۶۴

۲۲۶۵

۲۲۶۶

۲۲۶۷

۲۲۶۸

۲۲۶۹

۲۲۷۰

۲۲۷۱

۲۲۷۲

۲۲۷۳

۲۲۷۴

۲۲۷۵

۲۲۷۶

۲۲۷۷

۲۲۷۸

۲۲۷۹

۲۲۸۰

۲۲۸۱

۲۲۸۲

۲۲۸۳

۲۲۸۴

۲۲۸۵

۲۲۸۶

۲۲۸۷

۲۲۸۸

۲۲۸۹

۲۲۹۰

۲۲۹۱

۲۲۹۲

۲۲۹۳

۲۲۹۴

۲۲۹۵

۲۲۹۶

۲۲۹۷

۲۲۹۸

۲۲۹۹

۲۳۰۰

۲۳۰۱

۲۳۰۲

۲۳۰۳

۲۳۰۴

۲۳۰۵

۲۳۰۶

۲۳۰۷

۲۳۰۸

۲۳۰۹

۲۳۱۰

۲۳۱۱

۲۳۱۲

۲۳۱۳

۲۳۱۴

۲۳۱۵

۲۳۱۶

۲۳۱۷

۲۳۱۸

۲۳۱۹

۲۳۲۰

۲۳۲۱

۲۳۲۲

۲۳۲۳

۲۳۲۴

۲۳۲۵

۲۳۲۶

۲۳۲۷

۲۳۲۸

۲۳۲۹

۲۳۳۰

۲۳۳۱

۲۳۳۲

۲۳۳۳

۲۳۳۴

۲۳۳۵

۲۳۳۶

۲۳۳۷

۲۳۳۸

۲۳۳۹

۲۳۴۰

۲۳۴۱

۲۳۴۲

۲۳۴۳

۲۳۴۴

۲۳۴۵

۲۳۴۶

۲۳۴۷

۲۳۴۸

۲۳۴۹

۲۳۵۰

۲۳۵۱

۲۳۵۲

۲۳۵۳

۲۳۵۴

۲۳۵۵

۲۳۵۶

۲۳۵۷

۲۳۵۸

۲۳۵۹

۲۳۶۰

۲۳۶۱

۲۳۶۲

۲۳۶۳

۲۳۶۴

۲۳۶۵

۲۳۶۶

۲۳۶۷

۲۳۶۸

۲۳۶۹

۲۳۷۰

۲۳۷۱

۲۳۷۲

۲۳۷۳

۲۳۷۴

۲۳۷۵

۲۳۷۶

۲۳۷۷

۲۳۷۸

۲۳۷۹

۲۳۸۰

۲۳۸۱

۲۳۸۲

۲۳۸۳

۲۳۸۴

۲۳۸۵

۲۳۸۶

۲۳۸۷

۲۳۸۸

۲۳۸۹

۲۳۹۰

۲۳۹۱

۲۳۹۲

۲۳۹۳

۲۳۹۴

۲۳۹۵

۲۳۹۶

۲۳۹۷

۲۳۹۸

۲۳۹۹

۲۴۰۰

۲۴۰۱

۲۴۰۲

۲۴۰۳

۲۴۰۴

۲۴۰۵

۲۴۰۶

۲۴۰۷

۲۴۰۸

۲۴۰۹

۲۴۱۰

۲۴۱۱

۲۴۱۲

۲۴۱۳

۲۴۱۴

۲۴۱۵

۲۴۱۶

۲۴۱۷

۲۴۱۸

۲۴۱۹

۲۴۲۰

۲۴۲۱

۲۴۲۲

۲۴۲۳

۲۴۲۴

۲۴۲۵

۲۴۲۶

۲۴۲۷

۲۴۲۸

۲۴۲۹

۲۴۳۰

۲۴۳۱

۲۴۳۲

۲۴۳۳

۲۴۳۴

۲۴۳۵

۲۴۳۶

۲۴۳۷

۲۴۳۸

۲۴۳۹

۲۴۴۰

۲۴۴۱

۲۴۴۲

۲۴۴۳

۲۴۴۴

۲۴۴۵

۲۴۴۶

۲۴۴۷

۲۴۴۸

۲۴۴۹

۲۴۵۰

۲۴۵۱

۲۴۵۲

۲۴۵۳

۲۴۵۴

۲۴۵۵

۲۴۵۶

۲۴۵۷

۲۴۵۸

۲۴۵۹

۲۴۶۰

۲۴۶۱

۲۴۶۲

۲۴۶۳

۲۴۶۴

۲۴۶۵

۲۴۶۶

۲۴۶۷

۲۴۶۸

۲۴۶۹

۲۴۷۰

۲۴۷۱

۲۴۷۲

۲۴۷۳

۲۴۷۴

۲۴۷۵

۲۴۷۶

۲۴۷۷

۲۴۷۸

۲۴۷۹

۲۴۸۰

۲۴۸۱

۲۴۸۲

۲۴۸۳

۲۴۸۴

۲۴۸۵

۲۴۸۶

۲۴۸۷

۲۴۸۸

۲۴۸۹

۲۴۹۰

۲۴۹۱

۲۴۹۲

۲۴۹۳

۲۴۹۴

۲۴۹۵

۲۴۹۶

۲۴۹۷

۲۴۹۸

۲۴۹۹

۲۵۰۰

۲۵۰۱

۲۵۰۲

۲۵۰۳

۲۵۰۴

۲۵۰۵

۲۵۰۶

۲۵۰۷

۲۵۰۸

۲۵۰۹

۲۵۱۰

۲۵۱۱

۲۵۱۲

۲۵۱۳

۲۵۱۴

۲۵۱۵

۲۵۱۶

۲۵۱۷

۲۵۱۸

۲۵۱۹

۲۵۲۰

۲۵۲۱

۲۵۲۲

۲۵۲۳

۲۵۲۴

۲۵۲۵

۲۵۲۶

۲۵۲۷

۲۵۲۸

۲۵۲۹

۲۵۳۰

۲۵۳۱

۲۵۳۲

۲۵۳۳

۲۵۳۴

۲۵۳۵

۲۵۳۶

۲۵۳۷

۲۵۳۸

۲۵۳۹

۲۵۴۰

۲۵۴۱

۲۵۴۲

۲۵۴۳

۲۵۴۴

۲۵۴۵

۲۵۴۶

۲۵۴۷

۲۵۴۸

۲۵۴۹

۲۵۵۰

۲۵۵۱

۲۵۵۲

۲۵۵۳

۲۵۵۴

۲۵۵۵

۲۵۵۶

۲۵۵۷

۲۵۵۸

۲۵۵۹

۲۵۶۰

۲۵۶۱

۲۵۶۲

۲۵۶۳

۲۵۶۴

۲۵۶۵

۲۵۶۶

۲۵۶۷

۲۵۶۸

۲۵۶۹

۲۵۷۰

۲۵۷۱

۲۵۷۲

۲۵۷۳

۲۵۷۴

۲۵۷۵

۲۵۷۶

۲۵۷۷

۲۵۷۸

۲۵۷۹

۲۵۸۰

۲۵۸۱

۲۵۸۲

۲۵۸۳

۲۵۸۴

۲۵۸۵

۲۵۸۶

۲۵۸۷

۲۵۸۸

۲۵۸۹

۲۵۹۰

۲۵۹۱

۲۵۹۲

۲۵۹۳

۲۵۹۴

۲۵۹۵

۲۵۹۶

۲۵۹۷

۲۵۹۸

۲۵۹۹

۲۶۰۰

۲۶۰۱

۲۶۰۲

۲۶۰۳

۲۶۰۴

۲۶۰۵

۲۶۰۶

۲۶۰۷

۲۶۰۸

۲۶۰۹

۲۶۱۰

۲۶۱۱

۲۶۱۲

۲۶۱۳

۲۶۱۴

۲۶۱۵

۲۶۱۶

۲۶۱۷

۲۶۱۸

۲۶۱۹

۲۶۲۰

۲۶۲۱

۲۶۲۲

۲۶۲۳

۲۶۲۴

۲۶۲۵

۲۶۲۶

۲۶۲۷

۲۶۲۸

۲۶۲۹

۲۶۳۰

۲۶۳۱

۲۶۳۲

۲۶۳۳

۲۶۳۴

۲۶۳۵

۲۶۳۶

۲۶۳۷

۲۶۳۸

۲۶۳۹

۲۶۴۰

۲۶۴۱

۲۶۴۲

۲۶۴۳

۲۶۴۴

۲۶۴۵

۲۶۴۶

۲۶۴۷

۲۶۴۸

۲۶۴۹

۲۶۵۰

۲۶۵۱

۲۶۵۲

۲۶۵۳

۲۶۵۴

۲۶۵۵

۲۶۵۶

۲۶۵۷

۲۶۵۸

۲۶۵۹

۲۶۶۰

۲۶۶۱

۲۶۶۲

۲۶۶۳

۲۶۶۴

۲۶۶۵

۲۶۶۶

۲۶۶۷

۲۶۶۸

۲۶۶۹

۲۶۷۰

۲۶۷۱

۲۶۷۲

۲۶۷۳

۲۶۷۴

۲۶۷۵

۲۶۷۶

۲۶۷۷

۲۶۷۸

۲۶۷۹

۲۶۸۰

۲۶۸۱

۲۶۸۲

۲۶۸۳

۲۶۸۴

۲۶۸۵

۲۶۸۶

۲۶۸۷

۲۶۸۸

۲۶۸۹

۲۶۹۰

۲۶۹۱

۲۶۹۲

۲۶۹۳

۲۶۹۴

۲۶۹۵

۲۶۹۶

۲۶۹۷

۲۶۹۸

۲۶۹۹

۲۷۰۰

۲۷۰۱

۲۷۰۲

۲۷۰۳

۲۷۰۴

۲۷۰۵

۲۷۰۶

۲۷۰۷

۲۷۰۸

۲۷۰۹

۲۷۱۰

۲۷۱۱

۲۷۱۲

۲۷۱۳

۲۷۱۴

۲۷۱۵

۲۷۱۶

۲۷۱۷

۲۷۱۸

۲۷۱۹

۲۷۲۰

۲۷۲۱

۲۷۲۲

۲۷۲۳

۲۷۲۴

۲۷۲۵

۲۷۲۶

۲۷۲۷

۲۷۲۸

۲۷۲۹

۲۷۳

* "تلغرافخانه" (Telgrafhane): Telgrafhane.

* "TELEGRAMME" (Fransızca): Telgraf.

Belgenin Orta Kısımı:

* "مأمور مخابرات تلغرافخانه" (Memur Muhaberat Telgrafhane): Telgrafhane Muhaberat Memuru.

* "نومروسی" (Numarası): Numarası.

* "تاریخ" (Tarih): Tarih.

* "محل وقوع" (Mahal-i Vuku): Olayın Yeri.

* "مأمور امضاسی" (Memur İmzası): Memurun İmzası.

* "اشارات محتمله" (İşarat Muhtemele): Muhtemel İşaretler.

* "مأمور امضاسی" (Memur İmzası): Memurun İmzası.

Belgenin Alt Kısımı:

* "مراجعت" (Müracaat): Başvuru.

* "ملاحظات" (Mülahazat): Mülahazalar (Notlar).

* "اولیات نومروسی" (Evveliyat Numarası): Önceki Numarası.

* "آمار" (Âmar): İstatistik.

* "مأمور" (Memur): Memur.

* "امضا" (İmza): İmza.

* "تاریخ" (Tarih): Tarih.

Belgenin İçeriği Hakkında:

Bu belge bir telgrafhane tarafından tutulan bir kayıt formudur. Üzerinde, telgrafın numarası, tarihi, gönderildiği yer, memurun imzası gibi bilgilerin yanı sıra, "mülahazat" (notlar) kısmı da bulunmaktadır. Bu kısımda, telgrafla ilgili ek bilgiler veya açıklamalar yer almaktadır.

Belgenin Sağ Üst Köşesi:

* "مؤرخ" (Müverrih): Tarihli.

Belgenin Sol Alt Köşesi:

* "رقم" (Rakam): Rakam (Numara).

* "ملاحظة" (Mülahaza): Mülahaza (Not).

Belgenin Alt Kısımındaki Notlar:

* "اول و يا مكره تندندن برای ايجابنه كوره چیزاش اوله چقدر (1)": Bu not, "İlk veya mükerrer (tekrar) için gereğince bir şeyler olur" anlamına gelir. Yani, bu formun ilk nüshası veya tekrarı için gerekli işlemlerin yapıldığını belirtir.

* "مطبعة عامرة" (Mutî'a Amire): "Emre Uyan" anlamına gelir. Bu ifade, belgenin içeriğinin bir emre uygun olarak düzenlendiğini gösterir.

Ek Bilgiler:

- * Belgenin sol alt köşesinde "801" sayısı bulunmaktadır.
- * Belgenin sağ alt köşesinde "A-1" ibaresi yer almaktadır.
- * Belgenin altında "DH. SFR 458/19" ve "DH.ŞFR.00458.00019.001" kodları bulunmaktadır. Bunlar, belgeyi arşiv sisteminde tanımlayan kodlardır.

Bu telgraf, Erzurum Valiliği'nin Teşkilat-ı Mahsusa'nın faaliyetleri için ek mali destek talebinde bulunduğunu gösteriyor. I. Dünya Savaşı döneminde Osmanlı Devleti'nin özellikle doğu cephesindeki faaliyetleri için finansal kaynak sağlanması kritik bir konuydu.

Telgrafın Muhtemel İçeriği ve Önemi:

1. Teşkilat-ı Mahsusa'nın Erzurum'daki Faaliyetleri:
 - Erzurum, Kafkas Cephesi'nin merkezi konumundaydı ve Ruslarla mücadelede stratejik bir noktaydı.
 - Teşkilat-ı Mahsusa, bu bölgede istihbarat, lojistik destek, gerilla savaşı, propaganda ve yerel halkın örgütlenmesi gibi birçok faaliyet yürütüyordu.
 - Bu tür faaliyetlerin devam edebilmesi için finansal desteğe ihtiyaç duyulmuştur.
2. Erzurum Valiliği'nin Rolü:
 - Osmanlı Devleti, merkezi yönetim ile yerel idareler arasındaki bağlantıyı sağlamak için valiliklere yetki veriyordu.
 - Erzurum Valiliği, Teşkilat-ı Mahsusa'nın yerel harcamalarını karşılamak için mali kaynak talebinde bulunmuştur.
 - Askeri malzeme, yiyecek, ulaşım, silah ve cephane gibi giderlerin karşılanması için ödenek istenmiştir.
3. Telgrafın Şifreli Olma İhtimali:
 - Teşkilat-ı Mahsusa'nın faaliyetleri gizli olduğu için, bu tür taleplerin şifreli telgraf yoluyla iletilmesi olağan bir durumdur.

- Bölgedeki casusluk faaliyetlerine karşı mali taleplerin doğrudan açık yazılmaması, şifreli bir formatta gönderilmesini gerektirmiştir.

4. I. Dünya Savaşı Bağlamında Mali Sıkıntılar:

- Osmanlı Devleti, savaş sırasında büyük bir mali kriz yaşıyordu ve yerel yönetimlerin merkezden düzenli para alması zorlaşıyordu.
- Erzurum Valiliği'nin para talebi, mevcut ödeneklerin yetersiz kaldığını ve bölgedeki operasyonların sürdürülebilmesi için ek bütçeye ihtiyaç duyulduğunu gösteriyor.

Bu telgraf, Erzurum Valiliği'nin Teşkilat-ı Mahsusa faaliyetlerini sürdürebilmek için Osmanlı merkezi yönetiminden ek mali kaynak talep ettiğini gösteriyor. Osmanlı'nın doğu cephesindeki askeri ve istihbari operasyonları için yerel idarelerden gelen mali talepler, devletin savaş dönemindeki finansal yönetimini anlamak açısından büyük önem taşımaktadır.

Şekil 4: Karesi Müdafaa-i Milliye Şubesince "teşkilat-ı mahsusa techize" namı ile toplanan meblağdan, bir komisyona devr olunan paranın Müdafaa-i Milliye Sandığı'na iadesi hakkında.

Şekil 4, bir Osmanlı arşivi belgesi olan "Karesi Müdafaa-i Milliye Şubesince 'teşkilat-ı mahsusa techize' namı ile toplanan meblağdan, bir komisyona devr olunan paranın Müdafaa-i Milliye Sandığı'na iadesi hakkında" bir belgeyi göstermektedir. Belge, iki sayfa halinde düzenlenmiştir. Sol sayfa, "Dahiliye Nazarı" başlığı altında, "Karesi Müdafaa-i Milliye Şubesi"nin, "teşkilat-ı mahsusa techize" namı ile toplanan meblağdan, bir komisyona devr olunan paranın Müdafaa-i Milliye Sandığı'na iadesi hakkında" bir belgeyi göstermektedir. Sağ sayfa, "Dahiliye Nazarı" başlığı altında, "Karesi Müdafaa-i Milliye Şubesi"nin, "teşkilat-ı mahsusa techize" namı ile toplanan meblağdan, bir komisyona devr olunan paranın Müdafaa-i Milliye Sandığı'na iadesi hakkında" bir belgeyi göstermektedir. Belge, "OSMANLI ARŞİVİ" ve "DH.İ.U.M." başlıklarıyla etiketlenmiştir. Sol sayfanın alt kısmında, "OSMANLI ARŞİVİ" ve "DH.İ.U.M." başlıklarıyla etiketlenmiştir. Sağ sayfanın alt kısmında, "OSMANLI ARŞİVİ" ve "DH.İ.U.M." başlıklarıyla etiketlenmiştir. Belge, "OSMANLI ARŞİVİ" ve "DH.İ.U.M." başlıklarıyla etiketlenmiştir.

DH.İ.U.M.00091.00002.001

Bu belge, Osmanlı Arşivleri'nde bulunan bir defter sayfasıdır. Defterin içeriği, muhtemelen bir kurumun mali kayıtlarını veya personel bilgilerini içermektedir. Sayfanın sağ üst köşesinde bir mühür bulunmaktadır.

Belgenin Sağ Sayfası:

Sayfanın üst kısmında, bir tablo bulunmaktadır. Tabloda, çeşitli kalemler için "وارد" (giriş) ve "صادر" (çıkış) miktarları kaydedilmiştir. Kalemlerin neler olduğu tam olarak okunamamaktadır. Ancak, "نقد" (nakit), "جنس" (cins/mal), "برنج" (pirinç) gibi kelimeler seçilebilmektedir. Tablonun altında ise toplam miktarların yazıldığı bir kısım bulunmaktadır.

Sayfanın alt kısmında, birtakım notlar ve açıklamalar yer almaktadır. Bu kısımda, "کیمسه دن" (kimseden) ve "نقد" (nakit) kelimeleri ile bazı sayılar dikkat çekmektedir. Notların tam olarak ne anlama geldiği, metnin bütünü ve dönemin bürokratik dili dikkate alındığında anlaşılabilir.

Belgenin Sol Sayfası:

Bu sayfa tamamen boştur. Sadece sayfanın ortasında, daire şeklinde bir mühür bulunmaktadır. Mühürde, "Daire-i Umumiye" (Genel Daire) ve "Divan-ı Hümayun" (Divan-ı Hümayun) ibareleri okunabilmektedir.

Ek Bilgiler:

* Belgenin alt kısmında "DH.İ.UM.00091.00002.001" kodu yer almaktadır. Bu kod, belgenin arşivdeki yerini ve numarasını göstermektedir.

* Belgenin üzerindeki yazıların tamamı Osmanlıca'dır.

* Belgenin tarihi belirtilmemiştir. Ancak, kullanılan yazı türü ve терминология (terimler) dikkate alındığında, 19. yüzyıla ait olduğu tahmin edilebilir.

Bu belge, Karesi Müdafaa-i Milliye Şubesi tarafından "Teşkilat-ı Mahsusa'nın teşhizi" (donatılması, desteklenmesi) amacıyla toplanan paraların, daha önce bir komisyona devredildiğini ve şimdi bu miktarın Müdafaa-i Milliye Sandığı'na geri iadesinin gerektiğini gösteriyor.

Belgenin İçeriği ve Önemi:

1. Karesi Müdafaa-i Milliye Şubesi ve Faaliyetleri:
 - Müdafaa-i Milliye Cemiyetleri, Milli Mücadele döneminde yerel direnişi örgütlemek ve milli kuvvetleri desteklemek için kurulmuştu.
 - Karesi (günümüz Balıkesir) bölgesi, Kuvâ-yi Milliye'nin en güçlü olduğu bölgelerden biri olduğu için yerel halktan toplanan yardımlar büyük önem taşıyordu.
 - Bu bağlamda, Teşkilat-ı Mahsusa için özel bir fon oluşturulmuştur.

2. Teşkilat-ı Mahsusa'nın Donatılması için Para Toplanması:

➤ Osmanlı'nın son dönemlerinde ve Milli Mücadele sırasında, yerel halk ve tüccarlardan bağış toplanarak gizli örgütlere ve silahlı direniş hareketlerine destek verilirdi.

➤ Karesi bölgesinde toplanan paraların, Teşkilat-ı Mahsusa'nın askeri veya istihbari faaliyetleri için kullanılmak üzere ayrıldığı anlaşıyor.

3. Paranın Bir Komisyona Devredilmesi ve Şimdi Müdafaa-i Milliye Sandığı'na Geri Alınması:

➤ Belirli bir komisyona devredilen bu fonlar, başlangıçta Teşkilat-ı Mahsusa'nın operasyonları için ayrılmıştır.

➤ Ancak, savaş şartlarının değişmesi veya yeni bir karar doğrultusunda bu fonların Müdafaa-i Milliye Sandığı'na iadesine karar verilmiştir.

➤ Bu, Osmanlı'nın son döneminde veya Milli Mücadele sırasında mali kaynakların yeniden yönlendirilmesiyle ilgili bir süreçtir.

4. Müdafaa-i Milliye Sandığı'nın Önemi:

➤ Müdafaa-i Milliye Sandıkları, Milli Mücadele sırasında cephede savaşan kuvvetlere maddi destek sağlamak için kurulan fonlardı.

➤ Bu sandıklara yapılan ödemeler, silah alımı, lojistik destek, asker maaşları ve bölgesel direniş örgütlerinin finansmanı için kullanılırdı.

➤ Teşkilat-ı Mahsusa'nın kapatılması veya önceliklerin değişmesi sonucunda, bu fonun daha geniş kapsamlı bir direniş hareketine aktarılması düşünülmüştür.

Bu belge, Karesi bölgesinde Teşkilat-ı Mahsusa'nın donatılması için toplanan fonların, daha sonra Müdafaa-i Milliye Sandığı'na iadesiyle ilgili resmi bir süreci belgelemektedir. Bu durum, Müdafaa-i Milliye'nin finansal kaynaklarını artırma çabası veya Teşkilat-ı Mahsusa'nın faaliyetlerinde bir değişiklik yaşandığını gösteriyor.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Teşkilat-ı Mahsusa, Osmanlı Devleti'nin istihbarat alanındaki en önemli yapılarından biri olarak, özellikle I. Dünya Savaşı'nda, ekonomik ve askeri gelişim açısından kritik bir rol oynamıştır. Bu teşkilat, yalnızca askeri bilgilerin toplanması ve değerlendirilmesi ile sınırlı kalmayıp, aynı zamanda devlete ekonomik ve diplomatik anlamda önemli katkılar sağlamıştır. Belgelere dayalı inceleme, Teşkilat-ı Mahsusa'nın, Osmanlı İmparatorluğu'nun askeri stratejilerinde ve ekonomik savaşta büyük bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Teşkilat-ı Mahsusa'nın ekonomik stratejileri, devlete dışarıdan gelen tehditlere karşı savunma gücünü arttırmayı hedeflemiştir. Özellikle savaşın ilk yıllarında, askeri stratejilerin yanı sıra, Osmanlı Devleti'nin iç ve dış ekonomik kaynaklarının korunması ve verimli bir şekilde kullanılması açısından önemli faaliyetlerde bulunulmuştur. Savaş sırasında, stratejik noktalar ve sanayi alanları üzerine yapılan istihbarat faaliyetleri, Türk ekonomisinin zayıf noktalarını tespit etmek ve buna göre önlemler almak adına kritik olmuştur.

Edirne ve Erzurum valiliklerinden merkeze gönderilen telgraflar, Teşkilat-ı Mahsusa'nın faaliyetlerini devam ettirebilmesi için mali desteğe ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Edirne Vilayeti'ne çekilen bir telgraf, teşkilata ait masrafların karşılanması için belirli bir meblağın gönderilmesini talep etmektedir. Aynı şekilde Erzurum Valiliği de Teşkilat-ı Mahsusa için gerekli finansmanın sağlanması konusunda bir telgraf göndermiş, bu durum merkezi idarenin bu bölgelerden gelen mali talepleri karşılamakta zorlandığını göstermektedir. Bu talepler, Osmanlı Devleti'nin savaş yıllarında finansal açıdan zorluklar yaşadığını ve teşkilatın sürekliliğini sağlamak için ek kaynakların devreye sokulması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bir başka belge ise Karesi Müdafaa-i Milliye Şubesi tarafından Teşkilat-ı Mahsusa'nın techiz edilmesi için toplanan paraların, bir komisyona devredildiğini ve daha sonra bu meblağın Müdafaa-i Milliye Sandığı'na iade edilmesi gerektiği konusunda resmi bir karar alındığını göstermektedir.

Bu karar, savaşın ilerleyen dönemlerinde mali kaynakların daha genelleştirilmiş bir direniş hareketine yönlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Başlangıçta Teşkilat-ı Mahsusa için ayrılan fonların, Milli Mücadele'nin genel finansmanına dâhil edilmesi gerektiği anlaşılmış olabilir.

Bu durum, Teşkilat-ı Mahsusa'nın rollerinin zaman içinde azaldığını veya finansal kaynakların daha etkin bir şekilde yönetilmesine karar verildiğini gösterebilir. Belgeler, Teşkilat-ı Mahsusa'nın Osmanlı Devleti'nin mali sistemine entegre bir şekilde işlediğini, ancak savaşın getirdiği ekonomik zorluklar nedeniyle finansman konusunda yerel idarelerin de devreye girdiğini göstermektedir. Başlangıçta teşkilata ayrılan fonlar, daha sonra Müdafaa-i Milliye gibi daha genelleştirilmiş savunma mekanizmalarına aktarılmış ve bu da Osmanlı Devleti'nin mali kaynaklarını yeniden yönlendirme stratejisini ortaya koymuştur.

Bu belgeler, Teşkilat-ı Mahsusa'nın Osmanlı Devleti'ndeki finansal dinamiklerini ve örgüt yapısını anlamak için çok önemli birer kaynak niteliği taşımaktadır.

Sonuç olarak, Teşkilat-ı Mahsusa, Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde istihbarat alanında önemli bir inovasyon sunmuş ve devletin ekonomik ve askeri stratejilerine büyük katkılarda bulunmuştur. Bu teşkilat, sadece savaş zamanlarında değil, aynı zamanda peşinden gelen dönemde de Osmanlı Devleti'nin istihbarat birimlerinin geliştirilmesinde referans bir model olarak kalmıştır.

KAYNAKÇA

- Aygördü, Ü. (2023) Teşkilat-ı Mahsusa'nın doğu afrika faaliyetleri, Türk dünyası araştırmaları 135, Sy. 267, 285-90.
- Balcıoğlu, M. (1991) Teşkilat-ı Mahsusa belgelerine göre Bolşevik İhtilali sırasında Kırım Türklerinin bağımsızlık mücadelesi, Türk kültürü, C. 32, S. 343.
- Bilgin, M. (2017) Teşkilat-ı Mahsusa'nın Kafkasya misyonu ve operasyonları. Ötüken neşriyat aş.
- Darıcı, M. G. D., & Gökçen, M. (2023) Osmanlı istihbaratı hakkında bir bibliyografya denemesi, *Journal Of Strategic & Social Research*, 7(1).
- Demirel, E. (2000) Teşkilat-ı Mahsusa'dan günümüze gizli servisler, Kültür Sanat Yay., İstanbul.
- Gezer, E. (2022) 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun yapımı bağlamında Tbm'm'nin kurucu Sıfatı. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (51), 501-534.
- Güneş, G. (2013) Teşkilat-ı Mahsusa ve birinci dünya savaşı yıllarındaki faaliyetleri. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 29(85), 101-130.
- Hiçyılmaz, E. (1979) Belgelerle Teşkilat-ı Mahsusa ve casusluk örgütleri (Vol. 1). Ünsal Kitabevi.
- Keleşyılmaz, V. (1998) Teşkilat ı Mahsusa ve cermen esir kamplarındaki tatarlar. *Atatürk Yolu Dergisi*, 6(21).
- Konan, B. (2022) 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu layihası. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 71(1), 437-476.
- Küçükbaş, H. (2015) Bilgi yönetimi yaklaşımlarındaki değişimin istihbarat analizine etkisi (Master's Thesis, Stratejik Araştırmalar Enstitüsü).
- Özden, Ş. N. (2017) 1924 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu hakkında basına yansıyan tartışmalar (Master's Thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Özkan, K. M. (2024) Uluslararası ilişkiler alanyazında istihbarat çalışmaları. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 13(1), 105-128.
- Yiğit, Y. (2015) Teşkilat-ı Mahsusa'nın anatomisi. *Turkish Journal Of Police Studies/Polis Bilimleri Dergisi*, 17(1).

Yüksel, A., & Darıcı, M. G. D. (2023) Osmanlı istihbarat ağında hareketlilik: köprülüler devri. *Vakaniüvis-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 8(Dr. Recep Yaşa'ya Armağan), 2450-2496.

BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ

BOA, DH.ŞFR., 75/71, H-14-06-1335

BOA, DH.ŞFR., 447/75, R-28-08-1330

BOA, DH.ŞFR., 458/19, R-03-11-1330

BOA, DH.İ.UM., 91/2, H-03-07-1334